

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánn nyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 ÁPRILIS

:: 4. SZÁM ::

TARTALOM: Az O. Á. V. E. rendes évi közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése. — A M. Á. V. E. Sz.-éhez csatlakozott egyesületekhez a „Madarak és Fák napja“ ünneplése tárgyában. — A madarak hasznáról és káráról. — Néhány adat az ebtartáshoz és ebgondozáshoz. — *Egyesületi hírek:* Az O. Á. V. E. választmányának, úgy is mint a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottságának ülése 1909 márc. 13-án. — Az O. Á. V. E. választmányának 1909 április 1-én tartott ülése. — A Nagybányai Állatvédő Egyesület megalakulása. — A nagyváradai állatvédő-egyesület alakulása. — *Állatok világa:* A kutyák életéből. — Hős kotló. — Pulykaméreg. — *Szemle:* Madártollak és hullák mint kalapdíszítések. — Hűsége állatok szerepe a délolaszországi földrengés alkalmával. — Az állatok emberséges levágása. — *Vegyesek:* Az „Előállatok élve boncolása ellen küzdő egyesület“. — Ebek vedlése. — Nagymérvű ebzárlat Budapesten. — *Hírek:* Halálozás. — Tafferer Béla néj. — Máday Izidor kitüntetése. — *Irodalom:* „Állatvédők törvénykönyve.“ — Miként ünnepeljük a madarak és fák napját? — „Madarvédelem.“ — „Állattenyésztési Szemle.“ — „A Madarak és Fák napja.“

Az Országos Állatvédő Egyesület rendes évi közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése.

Mindkét ülés f. é. május hó 9-én délelőtt 11 órakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagytermében (IX., Köztelek-utca 8) fog megtartatni.

Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. jóváhagyott alapszabályainak bemutatása. 3. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Sz. mult évi működéséről titkári jelentés. 4. Az O. Á. V. E. 1908. évi pénzkezelésének kimutatását és vagyonmérlegét bemutatja a pénztáros. 5. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 6. Az O. Á. V. E. 1909. évi költségvetése. 7. Az O. Á. V. E.-be husz választmányi tag és számvizsgáló-bizottság választása. 8. A M. Á. V. E. Sz.-hez csatlakozott új tagok felvétele. 9. Az O. Á. V. E. módosított alapszabályainak

nyomán szükséges intézkedések előkészítése. 10. A M. Á. V. E. Sz. alapszabályainak nyomán szükséges intézkedések. 11. Esetleges indítványok tárgyalása, amennyiben azok megelőzőleg az O. Á. V. E. elnökségéhez bejelentettek.

* * *

Tisztelettel kérjük az Országos Állatvédő Egyesület tagjait, hogy a gyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületeket, hogy képviselőiket a nagygyűlésre való részvételre felhívni sziveskedjenek. Azok az egyesületek, melyek képviselői a megjelenésben akadályozva lennének, idejekorán sziveskedjenek gondoskodni arról, hogy az egyesületnek a nagygyűlésen leendő képviselőjével más oly személyiség bizassék meg, aki a gyűlésen részt veend.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületekhez a „Madarak és Fák napja” ünneplése tárgyában.

224/1909. sz.

Az Országos Állatvédő Egyesület a „Madarak és Fák napja” intézményének elterjedése és fejlesztése érdekében gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter úr emlékezetes rendelete értelmében, kötelezettséget vállalt az iránt, hogy a néptanítókat az ünneplés mikéntjére nézve szakszerű utmutatásokkal látja el.

Az O. Á. V. E. evégből tudvalevőleg irodalmi pályázatot irt ki és a jutalmakat nyert öt pályamunkát egy füzetben egyesítve kiadta és a néptanítóknak díj- és portomentesen rendelkezésére állította. Az említett füzet „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját” címen immár második kiadásban jelent meg.

Midőn erről a t. társesületeket értesítjük, kötelességünknek tartjuk ezuttal ismételve szives figyelmükbe ajánlani, hogy körükben erkölcsi sulyuk latba vetésével odahatni igyekezzenek, hogy mind a madarak és fák napjának, mind pedig az ezzel szoros kapcsolatban álló Országos Ifjúsági Madárvédő Ligának intézménye minél inkább gyökeret verjen és megerősödjék.

E két szép intézménynek jelentőségét a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ismert rendeleteiben teljes mértékben méltányolta és a t. társesületek előtt nem szükséges bővebben erősíteni, hogy mindkettőnek teljes kifejlődése mily nagy mértékben alkalmas arra, hogy a természet, és kivált az állatvilág iránt való szeretetet, a nemesebb érzést és a jobb erkölcsöket a legszélesebb rétegekben meghonosítsa és egy minden szép és jó iránt érzékkel bíró nemzedék nevelésének alapját megvesse.

A t. társesületeknek a jelzett irányban való tevékenykedése egyik legszebb és leghálásabb feladatuk, melynek bármily szerény anyagi eszközeitől függetlenül csupán jóakarattal és ügyeszeretettel erejénél fogva a legtágabb mértékben megfelelhetnek.

Azért teljes bizalommal nézünk a küszöbön lévő tavaszi időszak elé és felkérjük a társesületeket, hogy jelen megkeresésünk értelmében tett lépéseikről és azok eredményeiről az Országos Állatvédő Egyesületet értesíteni sziveskedjenek.

Budapest, 1909. április hó 3-án, az Országos Állatvédő Egyesület nevében:

Monostori Károly,
főiskolai tanár, titkár.

Máday Izidor,
ny. miniszteri tanácsos, elnök.

A madarak hasznáról és káráról.

Herman Ottónak e jeles, immár harmadik kiadásban megjelent munkáját, mely közelebről angol nyelven is elhagyja a sajtót, e lapokban már tüzetesen méltattuk. Ezuttal mutatvány gyanánt a szerző szives engedélyével bemutatunk egyet a sok szép rajzból.

Bemutatjuk a kövi rigó ábráját s adjuk ez állatnak eredeti leírását is.

Leírás. Rigónagyságú, de kurtább. Feje, nyaka és begye le a mellig hamvaskék, hasa élénk rózsaszínű, a háton fehérség; a kurta fark két középső tolla sötétbarna, a többi világos rozsdaszínű. A tojónál a torok fehéres, a hason feketés, hullámos harántvonalak vagy csíkok. Fészke, mint a sziklások madaráé, legtöbbször a sziklásokban, azoknak meredek falain áll, voltaképen nagy moharakás, benne 4—5, ritkán 6 tojás, színe halavány szürkészöld, néha halavány szeplőzettel.

Kövi rigó. (*Monticola saxatilis*.)

Élete módja. A sziklás helyek madara, mely magasra hág. Mozgásában sokszorososan a hantmadarakra emlékeztet. Repülése gyors és nagy darabon tartó, a mint leül, billent a farkával. Jól ugrál és ügyesen szedi táplálékát, mely pókokból, bogarakból és hasonlókából áll; de ott, ahol szőlőkhöz fér, reá megy a koraérogerezdekre is. Nagyon óvatos, mondhatni vad madár. A kövi rigó énekes madár, éneke szép, változatos, mint az igazi rigóké, szinte fuvolázó; hívogató szava: tek-tek-tek, a félelmet csattogóbb csacsacsacsak hangokkal fejezi ki.

Seholsem gyakori, de még van.

Néhány adat az ebtartáshoz és eb-gondozáshoz.

I.

E lap t. olvasóinak igen jelentékeny része állattartó ember és sok köztük az ebtartó: indokolt hát e helyen az ebtartáshoz és gondozáshoz néhány tájékoztató adatot szolgáltatni.

A mondandókat leghelyesebben talán a táplálással kezdhetjük.

1. Táplálás.

A kutya husevő állat ugyan, de a kevert eleség mégis az, amely a háziastott ebnek legmegfelelőbb, mert gyomra négyszer annyit képes magába foglalni, mint összes belei; de egyben bélcsatornája csak 6-szor oly hosszú, mint teste s ezért sok növényi rost feldolgozására nem képes.

Táplálásában a következő főbb tápszerek jöhetnek szóba:

a) *a tej* növedékek táplálására első sorban felhasználható, de nyújtható megelémedett kutyáknak is, mert ezek is igen jól tudják annak tápanyagait kihasználni. Különösen előnyös tejen tartani a beteg és lábadozó kutyákat. Egészséges, kifejlődött ebnek sok drága teljestej kellene, ha egymagában nyujtatnék az; kizárólag azon tartani tehát még azért sem volna tanácsos, mivel az eb emésztő készüléke a nagyobb mennyiségű tejjel nem tud elbánni, attól megbetegszik. Még inkább áll ez az olcsóbb lefőlözött tejre, melyet csak belefőzött rizszel, liszttel, korpával tanácsos nyujtani s pl. az aludt tejet, irót, savót inkább csak életrendi szer gyanánt, pl. hasszorulások esetén. Vadászebeknek — mint versenylónak a korpás keveréket — szokás hetenkint egyszer-kétszer a bélsár lazítására aludt tejet bele aprított száraz kenyérral nyujtani. Ezt magam is jónak tartom s követésre ajánlom.

b) *A tojás*, e rendkívül tápláló s aránylag könnyen emészthető tápszer szintén — mint a teljes tej — csak igen kivételes esetekben jöhet szóba az eb táplálásában, névszerint mint erősítő táplálék tejbe, huslébe habarva, beteg és öreg, meg fejlődésben elmaradó állatoknál.

c) *A huson*, az állatvilágból eredő tápszerek e harmadikán, megélhetne ugyan a kutya, ha egyebet nem kapna is, de oly mennyiségeket kellene neki abból nyujtanunk, hogy élete minden szükségletét megbetegedés nélkül (ugy, mint a tejre nézve is mondva volt), nem tudná elviselni.

Emiatt a húst szénhidrátot és zsirt tartalmazó növényi eleségekkel keverve, vagy azok kíséretében legjobb nyujtani, kivált a megelémedett ebnek, melyet mindent evőnek kell tartanunk. Nagy figyelemmel kell lenni nyers hus nyujtás esetén arra, hogy — akár miféle hus is az — nincsen-e megromolva; husmérgezés folytán ugyanis igen sok értékes eb ment már tönkre. Ha csak lehet, főtt állapotban, zsirral (pl. tepertővel) és növényi anyagokkal együttesen adjuk tehát a húst az ebnek. A keverésre jó az olcsóbb rizs,

az akármiféle liszt, sőt a burgonya és főzelékfélék is, de ezek csak kisebb mennyiségben.

Közönséges és már ahhoz szoktatott kutyának kitünő elesége a jobbféle, vegyes konyhahulladék lehetőleg frissiben s nem nagyon fűszeres minőségben. Vadászebeknek nem szeretik e hulladékot adni, attól félnek t. i., hogy a fűszertől a szaglása megromlik.

Kitünő eleséget ad eb számára a mézszárszék, hentesbolt u. n. hulladéka, ha megromolva nincs; már a gyepmesteri telepeken kerülő hulladékhoz legjobb hozzá nem nyulni. Igen jó a főtt pacal (kérődzök gyomrai), de a belek is; még inkább a lép, máj, tüdő — ha kerül.

A hústfélék közül igazi eb-eleség az aránylag olcsó s igen tápláló lóhus, mely tudvalevőleg nálunk is kapható már. E hus napon szárított állapotban, tanyás kutyák, pusztai ebek kiváló elesége, ha romolva nincs. Marhahus csak értékesebb ebnek adható ok-szerűen, juhhus s vadhus már inkább; sertés- és borjú-hus nemkülönb, de ezeknek már inkább a kevés-értékű minősége.

Mindenféle, de különösen sertés- és vadhust, lehetőleg főzve, vagy sütvé kell adni az ebnek s különösen kergető birka fejét, férges tüdőt és több efélét nyersen adni veszélyes. Figyelemre méltó még, hogy a tulságosan kifőzött s nem levével együtt adott bármiféle hus az eb táplálására nem alkalmas, attól, ha egyebet nem kap, éhen veszhet.

Különb, hogy szálkás halak, baromfi és egyéb állat hegyes, éles csontjai az eb torkán akadhatnak s azért ezek nyujtása nem tanácsos, önként érthető.

Határozottan jó tápszerek e csoportban még a tepertő, lisztes anyagok kíséretében, továbbá a jóféle husrostos eleségek (eblepény, kutyapogácsa, kutyának való szárított vér eleség,) melyekről hátrább még szó van.

d) *A rizst* főtt állapotban az eb kedveli s igen jól kihasználja, de hus kíséretében adva válik az igazán kitünő eleséggé a kutya számára is. Erre a kosztra a tapasztalás szerint reá nem un az eb s folyton jó bőrben marad, ha kellő mennyiségben kapja. A mennyiségről hátrább van szó.

e) *A liszt, dara és korpa* akármely gabona után, forrázott, még inkább főzött állapotban, nem tulnag mennyiségben és hussal keverve, ivós, vagy kása formában egyaránt alkalmas az ebnek. A korpát nehezen emészti ugyan s pl. a zablisztól, vagy zabdarától hamar megcsömörlik és igen büzös vizeletet kap, de ezeken némileg segíteni lehet kis adagban és keverékben való nyujtással, luxus-ebeknél (szoba-kutyáknál) pedig a zabliszt-nyujtás teljes mellőzésével.

f) *A kenyér*, névszerint az olcsóbb fekete, ha jól ki van sütvé, nem egészen friss és romlatlan, hus adagolás mellett jó elesége az ebnek. Már nehezen emészthető volta miatt a korpa-kenyér kevésbé alkalmas, de hussal az is nyujtható, a fehér kenyér pedig jobb a barnánál, de tuldrága a közönséges ebnek.

g) *A hüvelyes magvak* (lencse, bab, paszuly, borsó) legumén tartalmuk folytán az eb által még nehezebben emészthetők, mint a gabonafélék, főtt állapotban

kis adagban és rizsszel s kevés hussal keverve azonban adhatók, de akkor is az elnehezdedéstől, elhizástól lehet tartani.

h) A *gumók* (pl. a burgonya) s a *gyök növények* (pl. répák) szigorúan véve nem kutyának való eleségek s legfeljebb husos tepertővel keverve adhatók főzött állapotban s kis adagban. A répák között még a főtt murkot használja ki legjobban az eb, egyéb zöldségeket pedig képtelen hasznára fordítani.

i) Az *ebpogácsa* (Fattinger-féle, Spratt-féle, melyekben legjobban meg lehet bízni,) nagy szolgálatot tehetnek, mint alkalmas eleségek az eb táplálására, sőt a Puppy-Biskuit-ek a kölykök felnevelésében is. A húsrostokból, lisztes anyagokból, szárított murekrépából s egyéb hasonlókból álló ezen pogácsák azonban aránylag drágák közönségesebb ebek táplálására, tehát nem ajánlhatók. Ha etetjük, fellágyítva adjuk s hogy takarékoskodjunk vele, egyéb olcsóbb eleségek kíséretében.

Jutányosabban kaphatjuk az eblepényt, ha magunk készítjük. Pl. veszünk (hogy grammokban beszéljék), 300 grm. foszforsavas meszet, 180 grm. konyhasót, 3000 grm. huslisztet, 5000 grm. buzakorpát, 10000 grm. rozslisztet s mindezt belsőleg jól összekeverjük, aztán élesztővel, vagy kovászszal s vízzel kenyértésztává csináljuk és e tésztát 1 cm. vastagságu lepénnyé kinyújtjuk, tenyérszerű nagyságra vagdaltuk, mint a kenyeret megsütjük s teljes kihűlés után még egyszer sütjük, (kétszerszülte csináljuk).

Nagy előnyük kitűnő tápláló hatásuk mellett az állandóság, vagyis a romlás nélküli eltarthatóság, kis helyfoglalás, könnyű szállíthatás. Állandóság dolgában már kifogás alá esik a tepertős eblepény, mely könnyenavasodik.

k) A *táplálék mennyisége* körülbelül a következő lehet:

Egészen nagy ebnek egy napra pl. 5—600 gramm hus és 120—150 gramm zsiradék; vagy 5—600 gramm hus és 500 gramm rizs; vagy 4—500 gramm hus és 300—400 gramm zabliszt; vagy 6—900 gramm jó eblepény.

Kisebb ebnek 150 gramm hus és 20 gramm zsiradék; vagy 120—150 gramm hus és 100—150 gramm rizs; vagy 200—300 gramm jó eblepény.

Akár ilyen, akár más összetételű és adagu eleség nyújtásánál azt kell megfigyelni, jó húsban, bőrben, erőben van-e az eb, nem romlik, nem hájasodik-e s ahhoz kell mérni a kevesebb vagy több, kiadóbb vagy kevésbé kiadó étel adagát. Különös figyelmet kell fordítani ebben a semmittevő apró szoba-kutyákra, ölebekre. Ezek t. i. igen kevés húsételt bírnak el, úgy hogy tanácsos, ha az egész napi eleség adaguknak, mely burgonya, dara-pép, kenyérmorzsa, főzelék-féle és sovány husleves lehet, csak $\frac{1}{4}$ -ed részét teszi ki.

Persze egészen más, ily szabályokba nem szorítható kosztot kell hogy éljen, a legtöbb nyáj-eb, pásztor-kutya s hasonló állat, már „a szükség törvényt ront”-ból kifolyólag s holmi bográcsmaradék, szalona-bőr, birka, bárány, malacz, hulladék, sajt és kenyér-héj, de sőt kukoricza, dinnye, egér, stb. is megteszi, no meg az

esetleg „megejtett” nyul, fácán s megyéb. Hogy kivánatos volna ez ebekre is több gondot vetni az etetés tekintetében, az bizonyos.

l) Az *etetés idejét* illetőleg növendéknek többször, felnőtt ebnek kevesebbszer kell adni egy napban a táplálékot.

A felnőtt eb gyomrát az emésztett étel körülbelül 12—16 óránként hagyja el, azért egy napban egyszer — de jól — etetni az ilyent elég. Ha a napi adagot két részletes adagra osztva, reggel és este felé etetünk, már nagyon is megfeleltünk a kifejlődött kutya ebbeli szükségletének.

Adjuk különben az eleségeket langyosan, vagy lehülve a kutyának és ne túlmelegen; és pedig nem azért, mert, mint némely balga ember véli: a forró ételtől-italtól megvesz az eb, hanem azért, mert már természeténél fogva nincs ez állat meleg, vagy éppen forró eleségekre utalva.

m) A *sózást* illetőleg csak annyit, hogy arra a kutya szervezetének is feltétlenül szüksége van s körülbelül annyira sózandó az elesége, mint a mi emberi ételeink.

Egyéb fűszerek — bors, majorána, paprika, szerecsendióvirág stb. — melyeket mi használunk, kutyának nem valók, a cukor azonban mérsékelten nyujtva, feltétlenül jó az ebnek is.

n) Az *ítatás* dolgában úgy vagyunk az ebbel is, mint akármely más házi állattal: viz nélkül az sem lehet el: ha nedves anyagokon él, kevesebb, ha szárazokon, több viz kell neki s nagyobb mennyiség nyáron, mint télen. Méregetni a mennyiséget nem szokás, de a minőséget nagyon is szükséges mérlegelni. Ebnek is csak a tiszta, átlátszó, szintelen, szagtalan, iztelen és hűvös viz jó s ilyennel nem csak az etetésekkor, hanem időközben is meg kell kínálni az ebet, ha ugyan viz, melyhez kedv szerint hozzá juthat, nem áll rendelkezésére.

Kinophyl.

Egyesületi hírek.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmányának, úgy is mint a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége végrehajtó bizottságának ülése 1909 március 13-án.

Jelen vannak: marosi Máday Izidor ny. min. tanácsos elnöklete alatt Grimm Gusztáv, K. Nagy Sándor t. elnökök, Benkes Ferencné, Grimm Gusztávné, özv. Kolosváry Károlyné, dr. König Henrikné, Köpesdy Sándorné, Rajcsics Hedvig, özv. Schmidt Miklósné, Borbély Vidor, Fein Dávid, dr. Mariska István, dr. Stern Adolf, Szeőke Béla választmányi tagok; Fodor Árpád a szentgotthárdi állatv. egyesület képviselőjében, Fölker Józsefné, Piazza Antal tagok, Monostori Károly titkár, Haensler Károly jegyző.

Kimentette magát: özv. Treszler Károlyné, Fülei Sz. Lajos, Nagy Jenő, Kakass Kálmán, dr. König

Henrik vál. tag; Chernel István és Chernel Istvánné a kőszegi, Ivánka Pál a váci, dr. Kováts Lajos a pozsonyi, Marosi József az esztergomi, Purn Károly a szentgotthárdi állatv. egyesület képviselőitében.

A jegyzőkönyv híresztelésére felkéretnek Nagy Sándor és dr. Mariska István urak.

Titkár felolvassa a legutóbbi választmányi ülés óta lefolyt időről szóló jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

Az O. Á. V. E. módosított alapszabályai értelmében a tagdíj 4 koronára emeltetett, minek fejében az O. Á. V. E. valamennyi tagjai az „Állatvédelem“ című havi közlönyt tagilletmény gyanánt ingyen kapják. Erről a tagok külön értesítést nyertek azzal a kérelemmel, hogy a felemelt tagdíjakat a küldött utalványlapok felhasználásával fizessék be. Ez intézkedésnek célja az volt, hogy a tagdíjaknak pénzbeszedő útján való bevételezése egy egyszerűbb eljárással helyettesíthessék. A felhívásnak eddigél 619 tag tett eleget.

Azokhoz az alapító tagokhoz, akiknek alapítványa a mostani 4 korona tagdíjnak megfelelő 100 koronánál kisebb összegre szól, az O. Á. V. E. annak hangsúlyozása mellett, hogy szerzett jogaik épségben fennállanak, azt a kérést intézte, hogy lehetőleg önkéntes adakozás útján alapítványaikat 100 koronára egészítsék ki. E kérelemnek eleget tettek: Gróder Kornél és neje, Grimm Gusztáv és neje, dr. Löwengard Jánosné, özv. Etlényi Lajosné és Killián Margit.

A választmány a nevezetteknek áldozatkészségükért köszönetet szavaz.

A lefolyt időben az újonnan alakult és a szövetséghez csatlakozott egyesületek sorába az Aradi Állatvédő Egyesület lépett.

Új egyesületek alakulása iránt mozgalom indult meg Nagyváradon, Vácson és Nagybányán, mely utóbbi helyen az egyesület már a megalakulás küszöbén áll.

A szövetséghez csatlakozott egyesületek tevékenységéről a szövetségi közlöny adván számot, a titkári jelentés csupán a Kecskeméti Állatvédő Egyesület amaz elismerésre méltó ténykedését emeli ki, hogy egy állatvédő szabályzat (statutum) tervezetet dolgozott ki, melyet nyilatkozás végett az O. Á. V. E.-nek is megküldött. Az O. Á. V. E. a véleményadásra felkért Chernel István, K. Nagy Sándor és Fein Dávid urak észrevételeinek közlése mellett felelt meg a Kecskeméti Á. V. E. megkeresésének.

A választmány imént nevezett uraknak köszönetet szavaz.

Titkár jelenti, hogy Darányi Ignác, az egyesület iránt változatlan jóakaratot tanúsító földművelésügyi miniszter ur, mind az egyesületi közlönyből, mind pedig a Gyermeknaptárból nagyobb megrendelést tett, mely kegyes intézkedésért a választmány meleg köszönetet szavaz.

Az ügyet határozottan támogatja Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is, aki legújabbán a madarak és fák védelme körül tett buzgó munkásságukért elismeréssel tüntette ki egyfelől Balla Jenőt, a nyiregyházi á. v. e. ügyv. alelnökét és Kubácska István tanítót, ugyanazon egyesület titkárát.

A választmány ezt az intézkedést is köszönettel veszi tudomásul.

A 90.000 példányban kinyomatott 1908/09. évi Gyermeknaptárból eddigél 88.500 példány fogyott el. Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga bejelentett tagjainak száma a mai napig a 130.000-et meghaladja.

A téli állatkinzások ellen a lefolyt időben is küzdött az O. Á. V. E. E tekintetben némi javulás is észlelhető: a lósanyargatás, túlterhelés, hiányos patkolás kezd némileg veszíteni oktan és szertelen mérvéből.

Ügyünk lelkes hívei közül elhunyt a lefolyt időben Hanusz István esperes-prépost, a kecskeméti főreáliskola igazgatója, a jeles író és tudós, aki a kecskeméti állatvédő egyesületnek lelkes elnöke és munkása volt.

A választmány őszinte részvételének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

A lefolyt időben mentőkocsinkat 15-ször vettük igénybe, állatmenedékházunkban pedig 76 állat fordult meg.

A titkári jelentést a választmány tudomásul veszi.

A pénztári jelentés szerint december hónap végén bevétel 49.257 K 93 f, kiadás 42.742 K 71 f. A folyó év első három hónapjában bevétel 4835 K 34 f, kiadás 2265 K 22 f.

A választmány a pénztári jelentést tudomásul veszi.

A felügyelői jelentés szerint a felügyelő 206 felügyelői eljárást végezett. Helyeket, hol nagyobb fuvarozást bonyolítottak le, 40-et keresett fel. Panaszokat 20 esetben vizsgált meg a helyszínén. Hatóságoknál 50 esetben járt el.

A választmány a jelentést tudomásul veszi.

A taglétszám: alapító tag 165, rendes tag 1569.

Jelentés a választmányhoz az alapszabályok tárgyában.

Az Országos Állatvédő Egyesületnek 1908. évi május hó 3-ikán a vidéki állatvédő egyesületek képviselőinek részvételével tartott közgyűlésén a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége megalakult és a szövetség alapszabályai tárgyalattak és elfogadtattak.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége épp úgy, mint annak alapszabályai, szoros kapcsolatban terveztettek az Országos Állatvédő Egyesülettel, illetőleg annak alapszabályaival.

A május 3-ikán elfogadott szövetségi alapszabályokban ehhez képest többek között ki volt mondva az, hogy a szövetség végrehajtó-bizottságának teendőit — a vidéki egyesületek egyenjogú képviselőinek közbenjöttével — az Országos Állatvédő Egyesület választmánya fogja ellátni. Kimondatott, hogy a szövetség alapszabályai a szövetség központját képviselő Országos Állatvédő Egyesület alapszabályainak második kiegészítő részét fognak képezni.

A szövetségi alapszabályoknak kormányhatósági jóváhagyás alá leendő felterjesztése előtt, az Országos Állatvédő Egyesületnek még az 1891. év óta fennálló és jórészen alkalmatlanná vált alapszabályai módosítás alá vétettek és az átdolgozott alapszabályokat az

1908. évi augusztus hó 29-ikén tartott közgyűlés elfogadta.

Az idézett két közgyűlés határozatához képest mind az O. Á. V. E., mind pedig a M. Á. V. E. Szövetségének alapszabályai ezen cím alatt: „Az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének alapszabályai“ egy és ugyanazon fűzetben, melynek I. részét az O. Á. V. E., II. részét a M. Á. V. E. Szövetsége alapszabályai képezték, a belügyi kir. miniszteriumhoz felterjesztettek.

E miniszteriumban, utánjárás nyomán, szivesek voltak az alapszabályok dolgában egyesületünkkel rövid uton érintkezni. A tárgyalás folyamán nehézséget emeltek az ellen, hogy két testület alapszabályai együttesen és egy fűzetben terjesztetnek jóváhagyás alá és a két alapszabálynak különválasztását és külön-külön való felterjesztését követelték.

Az említett nehézségek eloszlására irányuló érveléseink közben hivatkoztunk arra a példára, melyet a két közgyűlés elé terjesztett tervezet szerkesztésénél teljes jóhiszeműséggel követtünk. Nevezetesen hivatkoztunk arra, hogy amidőn az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1897-ik évben a vidéki gazdasági egyesületek bevonásával a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét megalakította, e szövetség alapszabályait, mint az O. M. G. E. alapszabályainak második kiegészítő részét terjesztette fel jóváhagyás végett a királyi földmivvelésügyi miniszterhez, ki az így egyesített alapszabályokat, a királyi belügyminiszter hozzájárulásával, jóváhagyta.

Említett hivatkozásunk és minden egyéb érvelésünk eredménytelen maradt és kénytelenek voltunk a rövid uton nyert utasítás alapján az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Szövetségének alapszabályait külön jóváhagyás alá terjeszteni.

Mivel ilyformán két önálló alapszabály bemutatáról volt szó, kivált a szövetségi alapszabályok több irányban való módosítása vált szükségessé. A követelt módosítások legfőbbje oda irányult, hogy a szövetség végrehajtó-bizottságának teendőit az O. Á. V. E. választmánya helyett egy külön alakítandó végrehajtó-bizottság látja el.

A többi módosítások is alakilag eléggé jelentékesek voltak, de megóvták a lényegét, t. i. a szövetség és az O. Á. V. E. közti kapcsolatot.

Ugyanazért a szövetségi nagygyűléstől nyert felhatalmazás alapján eszközöltük a mellőzhetlen módosításokat és újból felterjesztettük mindkét alapszabály tervezetét a belügyi miniszter urhoz, aki azokat külön-külön jóváhagyási záradékkal ellátta.

Mindkét alapszabályt a jóváhagyási záradékkal ellátva, van szerencsénk a t. választmánynak bemutatni.

Kötelességünknek tartottuk, hogy a t. választmánynak mindezekről jelentést tegyünk és kimutassuk és indokoljuk, hogy miért és mennyiben nem felelhetünk meg teljesen a múlt évi május 3-ikán és augusztus 29-ikén tartott közgyűlések határozatainak és utasításainak.

Budapest, 1909. március hó 13.

Az O. Á. V. E. elnöksége.

A választmány a jelentést meghallgatván, az elnökség eljárását az előadott indokok nyomán jóváhagyólag tudomásul veszi és utasítja az elnökséget, hogy a legközelebbi közgyűlésnek, mely egyúttal a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése leend, megfelelő jelentést tegyen. A választmány továbbá, tekintettel arra, hogy az elnökség az 1908. évi május hó 3-ikán és augusztus 29-ikén tartott közgyűlések határozataitól eltérőleg az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének alapszabályait külön-külön és következőképpen változtatásokkal volt kénytelen kormányhatósági jóváhagyás elé terjeszteni; elrendeli, hogy az elnökség eljárásának igazolása- és magyarázataképpen, a szóban forgó jelentés az egy fűzetben kiadandó két alapszabálylyal együtt kinyomattassék.

Fölvetett az a kérdés, hogy a jóváhagyott két alapszabály életbeléptetésének ideje miként értelmeztessek?

Az O. Á. V. E. alapszabályainak a tagdíjak fel-emeléséről szóló határozata már a folyó év első napjától érvényesítettett ama fennálló belügyminiszteri rendelet alapján, mely szerint, ha az alapszabályok benyújtásának ideje óta 40 nap letelt, az alapszabályok életbe léptethetők. A módosított alapszabályokban foglalt többi újítások tekintetében a jóváhagyott alapszabályok beérkezéséig semminemű intézkedés nem történt, a választmány oda határoz, hogy a módosított alapszabályok a 28-ik §. értelmében 1910. január 1-től lépnek életbe.

A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének alapszabályaiban az életbelépés időpontjára nézve külön kikötés nem foglaltatván, azok életbeléptettek tekintendők.

Olvasztatott a pénztárosnak jelentése Hunfalvi-utca 15—17. számú (Szeiff-féle) ingatlan eladása tárgyában.

Az 1908. évi december 19-ikén tartott választmányi ülésen ez ingatlanra nézve elfogadtatott dr. *Németh Imre* és nejének 40.500 K vételajánlata.

„A vevőkkel megkötött szerződés értelmében vevők egyenes adósként átvállalták a székesfővárosi gyámpénztár javára bekebelezett 7726 K 70 fillér és az Országos Állatvédő Egyesület javára bekebelezett 10.000 korona tartozásokat, az így fennmaradó 22.773 korona 29 fillért pedig készpénzben egyesületünk pénztárába már befizették. Az egyesületünkkel szemben fennálló 10.000 K tartozást pedig 1910. január 1-től foganatosítható fél évi felmondás után fizetik, addig pedig ezen tőke esetleges járulékaival 4%-os kamatozás mellett mint egyesületünk jelzálog követelése marad az ingatlanon.“

Az ezen adásvétellel az O. Á. V. E. javára elért anyagi eredmény a következő:

A ház vételára 32.100 K és az eladás napjáig felmerült összes költségek 1998 K 31 fillér, összesen 34.098 K 31 fillér kiadás, melylyel szemben lakbér 24 K és az eladási ár 40.500 K, összesen 40.524 K bevétel áll, marad tehát 6425 K 68 fillér tiszta nyereség.

Ennek a nyereségnek hováfordítása iránt az el-

nökség azt a javaslatot teszi, hogy az összegből 4000 korona az egyesület törzsvagyonához tőkeként csatolassék, 2000 K az állatvédelmi falitáblák újabb kiadásának költségeire előlegkép fentartassék, a fennmaradó 425 K 68 fillér pedig az 1909. év folyó szükségletére fordíttassék.

A választmány e javaslatot egyhangulag elfogadja. A napirend ki lévén merítve, az ülés véget ért.

Az O. Á. V. E. választmányának 1909. április 1-én tartott ülése. Jelen vannak Grimm Gusztáv elnökle alatt Hanszmann Alajosné alelnök, Gróder Kornélné, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolozsváry Károlyné, Krizbay Mária, Mihaletz Józsefné, báró Pongrácz Vinczéné, özv. Schmidt Miklósné, Borosnyai Oszkár, Fein Dávid, Gróder Kornél, Molnár Ákos, Nagy Jenő, Szeőke Béla, dr. Stern Adolf, Weixelgärtner Vince választmányi tagok, Weixelgärtner Vincéné tag, Monostori Károly titkár és Häsler Károly jegyző.

Elnök az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri özv. Schmidt Miklósnét és Szeőke Bélát.

1. Titkár elnöki előterjesztés alapján bejelenti, hogy Kapff Vilmosné, szül. Lehr Matild stuttgarti lakos annak a budapesti állatvédő-egyesületnek, melynek dr. Szalkay Gyula és Stúárt Helena tagjai, bizonyos feltételek mellett 1000 márkát hagyományozott.

Ezen az O. Á. V. E. tet illető, de az élő állatok boncolása ellen alakult új egyesület által is igénnyel megtámadot hagyatéki ügyet bőven ismertetve, a következő határozati javaslatot terjeszti a választmány elé:

1. A hagyaték a végrendelet értelmében jog szerint minden kétséget kizárólag az O. Á. V. E.-tet illeti. Azonban az O. Á. V. E. a végrendelet tartalmából és a végrendelező által éveken át folytatott levélváltásból azt a meggyőződést merítvén, hogy a végrendelező a hagyományt tényleg a vivisectió ellen való küzdelem céljaira szánta és ezen célokat követő egyesület alakítását szorgalmazta; az örökhatározó intencióinak tiszteletben tartását kötelességének ismeri és a Kapff Vilmosné, szül. Lehr Matild által hagyományozott 1000 márkát átengedi a Budapesten imént megalakult „Élő állatok élve-boncolása ellen küzdő egyesület“-nek avval a feltétellel, hogy ez összeg mint alapítvány kezeltesék, melynek tőkéje érintetlenül kell, hogy maradjon és csupán kamatai legyenek felhasználhatók;

2. abban az esetben, ha az „Élő állatok élve-boncolása ellen küzdő egyesület“ feloszlának, a mondott hagyaték minden további feltétel vagy kikötés nélkül az „Orsz. Állatvédő-Egyesület“ tulajdonába menne át.

A választmány a határozati javaslatot egy szavazat ellenében 18 szavazattal elfogadja avval a

3-ik kikötéssel, hogy minderről a m. kir. közalapítványi ügyigazgatóság útján a belügyminiszter ur által láttamozandó alapító levél készítenő s mindezekről az „Élő állatok élve-boncolása ellen küzdő egyesület“ értesítendő.

(Az értesítés az „Élő állatok élve-boncolása ellen küzdő egyesület“-nek azóta megküldetvén, az e hatá-

rozatot elfogadta, annak feltételeit kötelezőnek elismerte. Szerk.)

E választmányi ülés napirendjén kívül Mihaletz Józsefné választmányi tag felszólal a székesfővárosi társaskocsi-közlekedésben tapasztalt lókinzások ellen. Előadja, hogy ezek az omnibuszok a megállapított megálló helyeken kívül is bárhol megállnak, utast folyton felvesznek, a járművet eként tulterhelik, a folytonos megállásokkal s indításokkal a lovakat sanyargatják, kinozzák. Indítványozza, hogy ezen visszaélések megakadályozása tárgyában forduljon az O. Á. V. E. az illetékes hatósághoz.

A választmány hozzájárul az indítványhoz és felkéri a vezetőséget, hogy ily értelemben tegye meg a kellő lépéseket.

Új tagok: Ifj. Kováts András. Kölber Lajosné. Ifj. Kappelmeyer Frigyes. Schmid György. Izák Mária tanítónő, Modor. Dr. Resch Ignác tanár, Kalocsa. Dobos C. József magánzó. Ifj. Neumann Adolf gyáros, Arad. Biehn János gyáros. Fort Oszkár és Tsa gyáros. Varga Mátyás tanító, Szeged. Varga Endre tanuló. Irsay Endre tanuló. Gróf Teleki Gusztávné, Tancs. Éless László főv. hiv. Lengyel Márton főv. hiv. özv. Gruden Jenőné, százados özvegye. Gruden Imre tanuló. Seidl Sándor tanár, Pozsony. Kotrú József Temesvár. Brunner Ödön tanító, Szeged. Ifj. Korona Péter főv. hiv. Roheim Károly és Fiai nagykereskedő, özv. Moore G. E.-né tanár özvegye, Sepső-Szt.-György. Kovács Soma Nyiregyháza. Follért Károlyné. özv. König Gyuláné.

Alapító díjakat kiegészítették: Özv. Etlényi Lajosné 20 kor. Kilián Margit 20 kor. Gróder Kornélné 60 kor. Gróder Kornél 60 kor. Dr. Löwengard Jánosné 60 kor. Grimm Gusztáv 50 kor. Grimm Gusztávné 50 kor.

¶ Nagybányai Állatvédő Egyesület megalakulása.

A nagybányai állatvédő-egyesület március hó 28-án tartotta meg alakuló közgyűlését dr. Makray Mihály polgármester elnökle alatt.

Dr. Makray elnök megnyitván a közgyűlést, sajnálattal jelenti be, hogy chernelházi Chernel István, az országos állatvédő-egyesület alelnöke betegsége miatt nem jelenhetett meg a közgyűlésen, de mihelyt egészségi állapota megengedi, városunkba jó s felolvasását meg fogja tartani.

A közgyűlés erre kimondta az állatvédő-egyesület végleges megalakulását s csekély módosítással elfogadta az alapszabályokat.

Az előkészítő bizottság azon javaslatát, hogy a nagybányai állatvédő-egyesület csatlakozzék a magyarországi állatvédő-egyesületek szövetségéhez, egyhangulag elfogadták.

A választásokat ejtették meg ezután.

Három évi időtartamra elnöknek egyhangulag megválasztották: L. Bay Lajost; alelnökké: Brogyányi Kázmért; titkárnak: Alexy Kornélt; jegyzőnek: Várady Józsefet; pénztárnoknak: Halmay Imrét; ügyésznek: dr. Ajtai Nagy Gábort.

Választmányi tagok lettek: Almer Károly, Bernhardt Adolf, Csepey Ferenc, Damokos Ferenc, Égyl

Mihály, Fülep Imre, Gábor Sándor, dr. Kádár Antal, dr. Makray Mihály, Molcsány Gábor, Neubauer Ferenc, dr. Rencz János, Révész János, Rösner Valéria, Schönherr Sándor, Smaregla Mihály, Stoll Béla, Szabó Adolf, Szász József, Székely Árpád, Szőke Béla, Thanhoffer Péter Pál, Torday Imre és Török Ferenc.

A „Nagybánya“ című lap örömmel üdvözlí az egyesület megalakulását, mely kiváló gondoskodását főleg a hasznos madarak védelmére fordítja s kívánja, hogy működését a legszebb siker koronázza.

A nevezett lap elismerését fejezi ki Alexy Kornél állami iskolai igazgatónak. Az ő agítálásának köszönhető, hogy az egyesület Nagybányán is oly sok kecsegtető reménynyel megalakulhatott.

*

Mi is örömmel üdvözljük az új egyesületet és az új szövetségest, melynek eredményes működése biztosítva van azáltal, hogy a titkári teendőket, tehát a munka fő részét Alexy Kornél vállalta magára, akiben szakértelem és ügyszeretet szerencsésen találkoznak.

A nagyváradai állatvédő-egyesület alakulására irányuló előkészítő lépések dr. Tóth Mihály főreálisk. tanár buzgó és eredményes fáradozása következtében nagyban haladnak. A nevezett tanár ur fáradhatatlan és az ügyet mindig új és új oldalról megvilágító tollából a „Nagyvárad“ c. napilapban újabb lelkes cikk jelent meg, melyből megtudjuk, hogy a kibocsátott felhívások és aláírási iven eddigelé 160 tag iratkozott az egyesületbe, köztük 4 alapító tag. — Az alakuló ülés a lelkes kezdeményező, dr. Tóth Mihály főreálisk. tanártól érkezett értesítés szerint április hó 24-én d. u. 5 órakor fog a városháza nagy tanácstermében megtartani. A gyűlésen az Országos Állatvédő Egyesület képviselőjében Chernel István alelnök jelenik meg és tart előadást.

Állatok világa.

A kutyák életéből. Ismeretes, hogy *La Fontain* a híres író gyöngéd szeretettel viseltetett az állatok iránt. Sajátságos azonban, hogy a szamar lelkitulajdonosságait a kutyáéi fölé emelte. Szegény ördögnek minősíti az ebet és a kicsinylő kifejezések egész sorozatával halmozza el: hizelgő, szalgalelkű, önző, falánk és minden méltóság hiányában leledzőnek nevezi, ki bizonyos alkalmakkor páratlanul esetlen és ostobának mutatkozik. Verseiben úgy örökíti meg, hogy önhittent magát az állatok között a gazda iránt a leggondosabbnak és leghűségesebbnek tartja, valójában pedig csak ostoba és nyalánk.

Neheztelése és boszankodása a többi állatok iránt perverz és ezen ő hibájánál fogva nyugodtan elnézi, hogy a farkas mint szagatja szét komáját, a csacsit, lustaságból, hogy álmában meg ne zavartassék, kiszolgáltatja gazdája nyáját, majorságát a farkas és róka vérengzésének. Teljesen hiányzik benne a függetlenségi érzet, szolgálatát a csirke és galambcsontokért, továbbá

a gyöngéd kezek cirógatásáért teljesíti. Nagy erénye, a hűség azonban nem érintette a nagy meseíró szívét.

A történelem igazságosabb ítélkezéssel adózik a kutya kiváló tulajdonságainak. *Argost* úgy említi meg, hogy gazdáját a siron tul is szerette.

Ulysses kutyája halhatatlanná lett abban a pillanatban, amidőn évek óta nem látott gazdája megpillantásakor örömeben szive meghasadt.

Am hány kiváló kutya tűnt már el a föld színéről anélkül, hogy neve és emléke megörökítettett volna.

A szentbernáthegyi szerzetesek krónikájukban csupán azon egyének emlékét őrzik, kiket hű megmentőik utolsó álmukból, megmerevedett állapotban a hó és jég közül kiragadtak.

Am ki emlékezik meg a kutya érthetetlen alázatoságáról és testvéri szeretetéről, melyet a vakok iránt tanusít. Csodálatos, mint ül közel gazdája mellett, fogai között tartva alamizsnagyüjtőjét, szenvedély nélkül, nyomorúságának tudatában szoborszerűen megdermedve, szemében a mélyen visszatükröződő mérhetetlen szomorúsággal tekintve a járókelőkre, valamint a boldogabb, szabad, megkülönböztetett kutyákra, azokra a kihívókra, melyek előkelő öltönyökben, az idő viszontagságai ellen megvédve, enyelegve futkosnak patrónusuk sarkai nyomában, nem méltatva a fal tövében meghúzódó szegény rokont még csak egy pillantásra sem.

Még csodálatosabb és csaknem mély tiszteletet parancsoló, midőn sorsába beletörődve, vonszolja szerén ülő vak gazdáját aggodalmasan sietve Páris utcáin át, jól tudva, hogy a száguldó automobil, mely örületes sebességének a városi hatóság sem képes gátat vetni, kőolajfűstös, fullasztó felhőjéből minden pillanatban előtörtetve összezuzhatja őt nyomorult gazdájával együtt.

La Fontain szerint a kutya ragaszkodik gazdájához, sir eltemetésénél, mert lakásán a korbácsütésekkel fűszerezett élelmét találja meg, — ám a csésze- és vacokért — belenyugszik a domesticatio unalmába és megalázásába. De, ha a fabulista, ki oly figyelemmel kísérte az állatok erkölcsi életét, közvetlenebbül tanulmányozta volna a kutya magatartását más állatokéval, mint a macska- vagy a lóval szemben, úgy az ő révén is érdekes életképekben lenne részünk.

Emil Gebhardt, a francia akadémia tagja megemlékezik arról, hogy vidéki városban egy sajátságos kutyapárt látott mindennap; egy nagy fekete-sárga és egy kicsi, öreg, csaknem vak kutyát, amint naponta egyazon időben, ugyanazon ház ablaka alá helyezkedtek, fölfelé kémlelve mindaddig, amig könyörületes kezektől a megszokott ételmaradékot meg nem kapták.

A nagy kutya soha sem érintette a kicsinynek szánt falatokat, sőt örködött, hogy a gyengébb társa lakomáját zavartalanul elfogyaszthassa, visszatartotta az esetleg oda toladó kalózkodni akaró más kutyákat. A közmondás ellenére az is bebizonyított tény, hogy a kutyák igen jó barátságban szoktak lenni a macskákkal.

A legszorosabb barátságot azonban a lóval szokta megkötni a kutya. Ugyancsak *Emil Gebhardt* emlékszik meg arról, hogy egy városban tévelygő kutya egy bér-

kocsis lovát akkor pillantotta meg, amidőn gazdája itatta. Ösztönét követve, a kutya is oda sietett szomját oltandó. A ló nem zavarta a jövevényt, a kutya pedig a jótét után nem akarta többé elhagyni jötevőjét. Ennyi gyöngédség láttán megindult a gazda szive és magához fogadta a kutyát.

Szóval, bizonyára tulszigoruan jellemzi az elől érintett módon *La Fontain* az ebet; az állatnak legelfogulatlanabb szép jellemzését újabban *Monostori Károly* adja, „Ebtenyésztés“ című imént megjelent művében. Érdemes elolvasni.

Mark Dezső.

Hős kottló. Tenesse-ben egy baromfi-tenyésztő a következő esetet látta:

Az udvaron csibéi körében tartózkodó tyuk és más szárnyas csoportba nyilsebességgel lefont egy vércse s odakap egy csibéhez, hogy elvigye. Az anya-tyuk se rest, villámgyorsan ráront a ragadozóra s kiüti annak egyik, majd másik szemét és megtépázza azonkívül is oly rutul, hogy szétterül a rabló a földön tehetetlenül. Ekkor aztán, mint aki dolgát jól végezte, a tyuk összegyűjti csibéit s a megcsufolt vércsére még csak egy pillantást se vetve — nagy szerényen elvonul a cselekvés helyéről.

Mo.

Pulykaméreg. Egy amerikai farmer szomszédját meglátogatván, az udvarra lépve elővette piros zsebkendőjét, hogy avval az ismeretes „tisztálkodást“ elvégezze; rárontott azonban — bizonyára e kendőtől nekivadulva — két kan pulyka úgy, hogy azt se tudta, hova legyen. A két hatalmas állat szárnyával, lábával úgy megcsapkodta a jámbor látogató lábikráit, hogy segélykiáltásban kellett kitörnie. Két elősiető cseléd még botokkal fegyverkezve is alig tudta szétverni ezeket a bestiális vendégfogadókat.

Mo.

SZEMLE.

Madártollak és hullák, mint kalapdiszítések. Már ismételve adtunk hírt arról az örvendetes mozgalomról, mely a világon mindenfelé, kivált a nők körében megindult az ellen a barbár divat ellen, hogy madártollak és hullák kalapok és egyéb öltözkérszek diszítésére használtatnak. Az ellentáborból felhangzó érvek némelyikét most azért említjük fel, mert ezek is tanúságot tesznek amellest, hogy mily képtelen mérvben folyik a madarak irtása. Az ellentábornak egy ily felszólalása szerint csak a londoni Themse egyik Dock-jában évenként mintegy 30 millió korona értékű nyers toll jön forgalomba. Páris a főhely, ahol a tollak kikészítésével foglalkoznak és több ezernyi munkásnak ez a foglalkozás nyújt keresetet. Az ellentábor felpanaszolja, hogy a madártollak és hullák diszítésre való használatának megszüntetése sok ezernyi családot nyomorba döntene. Ezekre a panaszokra igen helyesen jegyzik meg a szaklapok azt, hogy a madártollak és hullák divatjának megszüntetése természetszerűleg más diszítési módok és eljárások sorozatát vonná maga után, mely ismét csak egy új iparágak létesülését, vagy a már meglévőeknek — virág- és szalagdiszítések — fellendülését

mozdítaná elő. Remélhető ez annál inkább, mert hiszen látjuk, hogy pl. az idén, a különben teljesen otromba, izléstelen, minden női fejet csak elrutító, kenyér-kosár és virágcserep meg szakajtó alaku kalapok kivált virágokkal s szalagokkal vannak nem diszítve, mert arra szertelen mennyiségűek és keverékűek, hanem megterhelve. Egyébiránt ha már toll kell, ott van a mesterségesen tenyésztett szelid szárnyas tolla a legnagyobb változatban, abból kondoritással, festéssel s egyéb százféle eljárással lehetetlenül lehetlenebb kalapdiszítéseket lehet előállítani, formákat, színeket, zagyvalékokat, amilyenek a női észben perverz irányban csak megfoghatnak, de formákat is egyben, amelyek az örökké legszebb női ékességet még fokozzák, egyszerű, izléses, nem kiabáló, a fejhez, archoz, termethez, kalapformához jól odamért és odaillő formákat, gyönyörűségére a szemlélőnek és megkimélésére az oly mérhetlenül nagy hasznu, tarka-barka éneklő s más hasznos szárnyasoknak.

mo.

Hűséges állatok szerepe a délolaszországi földrendés alkalmával. Az „Il Messagero“ hirlap említi, hogy a Corso Garibaldi-n végigvonuló katonacsapat egy palotához ért, melynek homlokzatfala az utcára omlott és a láthatóvá vált egyik szobában egy agyonzúzott holttest mellett egy apró kutya, mely keservesen vonított. A katonák, amennyire nagyobb veszély nélkül teheték, megközelítették a helyet és kenyérdarabokat hajigáltak az állatnak, mely a padló széléig el-eljött ugyan, de mindig vissza-visszatért holt gazdájához, akit nem akart elhagyni. A katonák utóvégre kénytelenek voltak a szegény állatot sorsára bízni. A „La Tribuna“ hirlap szerint a mentési munkálatok közben a háziállatok panaszos hangja igen sok esetben módot nyújtott arra, hogy sebesülteket, vagy olyanokat, akik a romok közül ki nem szabadulhattak, a katonák megtaláltak és megmenthettek. Egy romhalmazból egy papagály került elő, mely onnan nem akart távozni, hanem folyton a „Mária“ nevet hangoztatta. A mentők figyelme felkeltetvén, megtalálták az utat a madár gazdájához Mária-hoz, kit sikerült kiszabadítani. A „Giornale d'Italia“ szerint oly esetek is fordultak elő, melyekben a haláltól megmenekült messzinaiakat házi kutyáik a még birtokukban lévő értékekre agyarkodó és életüket fenyegető gonosztevő ellen védték meg. E néhány szemelvénynek főértékét az képezi, hogy olaszországi lapok regisztráltak ez eseteket, mely ország és melynek sajtója tudvalevőleg nagyon is közönyös az állatvédelem eszméivel szemben.

—yi—

Az állatok embersége levágása érdekében Gothában egy új egyesület alakult, melynek célja arra hatni, hogy a vágóhidakon az állatvédelem érdekében az eljárás reformáltassék. Ilyen reformok az állatoknak levágás előtt való elkábítása, lehetőleg nagy elterjesztése a lövés által való leölésnek, a levágási eljárások enyhítésére és javítására szolgáló eszközök és módok kutatása és előmozdítása, az emberségesen kezelt nyilvános hatósági vágóhidaknak minél több községben való létesítése.

—yi—

VEGYESEK.

Az „Élőállatok élve boncolása ellen küzdő egyesület“ megalakult és működését megkezdte. Elnöke Borosnyai Oszkár, ügyvivő alelnöke dr. Szalkay Gyula, titkára Hubert Gyula.

Ebek vedlése. A kutyák szőrruhája váltásnak van alávetve. Rövidszőrű kutyáknál alig figyelhető ez meg, annál inkább a hosszú szőrűeknél, melyeknek téli szőrzetük hosszabb, mint a nyári. A drótszőrűek télen világosabbak, szőrük puhább, a hosszuszőrűek sötétebbek. A szőrváltás rendszerint március—áprilisban megy végbe, hidegebb vidékeken májusban is. A szukák a szoptatási idő alatt elvesztik szőrük legnagyobb részét s többé-kevésbé meztelenek. Wörz szerint okserű gondozással, táplálással s egy megfelelő fekvőhely készítésével nagyon szép szőrzetet kapnak a kutyák. Időnként mosással, keféléssel, fésüléssel s 2—3 hetenként megújított friss száraz szalmából készült fekvőhely-készítéssel érhető ez el. Mosás után egy beolajozott bőr-darabbal végigsimítva a szőrt, szép fényes lesz az. Bensőleg naponta egy evőkanál csukamájolaj adható. Nedvességtől, hidegtől védeni kell az állatot. *Rm.*

Nagymérvű ebzárlat Budapesten. Feltűnő, hogy április hó folyamán Budapesten nem kevesebb mint 6 kerületben fordult elő ebveszettségi eset s rendeltettek el emiatt a következő zárlatok: VIII. ker. IV/21-ig; V. ker. IV/25-ig; X. ker. IV/26-ig; IX. ker. V/1-ig; VI. ker. V/5-ig; III. ker. V/18-ig. E terminusokig tudvalevőleg kutyák csak pórázon vezette, természetesen szájkosárral és védjegygyel is ellátva bocsájthatók az utcára. Megjegyezzük, hogy az ebzárlati intézkedés a kerülettel határos utak mindkét oldalára kiterjed. Például, ha a VII. kerület ebzárlat alatt van, akkor a Rákóczi-ut VIII. kerületi oldalán talált szabályszerűen fel nem szerelt kutyák is befogatnak s megfordítva.

HIREK.

Halálozás. Lapunk zártakor vesszük a szomorú hírt, hogy főtisztelendő *Káposztássy Jusztinián* cist. rend. áldozópap, tanár, jószágkormányzó, a sztgóthárdi és vidéke állatvédő egyesület elnöke, elhunyt. Lelkes hive, buzgó munkása volt ő az állatvédelem nemes ügyének, örökre becsült marad emlékezete az állatvédelem munkásainak minden körében. — Az Országos Állatvédő Egyesület a Szentgotthárdi Á. V. E.-hez intézett meleg hangú táviratban adott kifejezést részvételének.

Tafferner Béláné †. Tafferner Béla középiskolai ny. igazgatót, a Krassó-Szörény vmegyei Á. V. E. főtitkárát sulyos csapás érte, amennyiben neje, Schrottó Mária urnő április hó 8-án Lugoson elhunyt. Ószinte részvétellel emlékezünk meg a Krassó-Szörény vmegyei Á. V. E. nagyérdemű főtitkárának gyászáról, kinek az O. Á. V. E. elnöke részvétét meleg szavakban tolmácsolta, melyekhez mi is teljes mértékben csatlakozunk.

Máday Izidor ny. miniszteri tanácsost, az O. Á. V. E. és a M. Á. V. E. Szövetségének elnökét az a kitüntetés érte, hogy a Ferenc Ferdinánd főherceg véd-

nöksége és Steinitz Ede lovag v. b. t. t., ny. lovassági tábornok elnöklete alatt álló „Oesterreichischer Bund der Vogelfreunde“, melynek több mint 50.000 tagja van, március 3-án tartott közgyűlésében a madárvédelem körül szerzett kiváló érdemeiért tiszteletbeli tagjának választotta meg. Meg kell jegyeznünk, hogy erre a kitüntetésre első sorban az O. Á. V. E. 25 évi működéséről irt munkának amaz adatai szolgáltak indokul, melyek a madarak és a fák napja és az Országos Ifjusági Madárvédő Liga intézményének fejlődéséről tettek tanuságot.

IRODALOM.

„Állatvédők törvénykönyve.“ Az állatvédelemre vonatkozó összes törvények és rendeletek gyűjteménye. Az országos állatvédő egyesület megbízásából írta: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bíró, az országos állatvédő egyesület tiszteletbeli elnöke. Negyedik bővített kiadás. Kiadta a Franklin-Társulat. Kapható minden könyves boltban. Ára 2 korona.

A különféle törvényeket népiesen magyarázó műveiről országszerte ismeretes és nagyrabecsült szerző e munkája tudvalevőleg egyike a leghézagpótlóbbaknak azért, mert míg egyéb idevágó kérdésekkel más művek is foglalkoznak, az állatvédelemre vonatkozó és avval többé-kevésbé kapcsolatos törvényekben gyökerező kérdésekkel egy sem.

A fennjelzett című könyv nem ismeretlen az érdekeltek előtt, hiszen ime negyedik kiadás az s a lefolyt tíz év alatt sok ezer példányban forgott meg az közkezen; de mégis új e munka most megjelent kiadása, mert új és legújabb tudnivalókkal van kibővíve.

Nincs egyetlenegy a szóban forgó kérdésre vonatkozó maig megjelent törvényes intézkedés és nincs kapcsolatos kérdés, amelyet szerző e negyedik kiadásban fel ne ölelt s meg nem felelt volna.

Valóságos kincses tárház e 166 oldalra terjedő munka, mert abban nem kutat hiába senki az idevágó tudnivalók után. Rendkívül tájékoztató betűrendben magyarázza röviden, velősen az illusztris szerző az egyes tételeket, amelyek érdeklik az állattulajdonost, az állatvédőt, az állatgondozót, az állatok sanyargatóit, de természetesen mindazokat különösen is, akiknek hivatali kötelességük az idevágó, fennálló törvényeknek, rendeleteknek, szabályoknak érvényt szerezni, azok végrehajtását ellenőrizni, az ellenük vétőket kérdőre vonni s felettük itélteni.

Rengeteg anyaghalmazban kellene e könyv nélkül utána kutatnia annak, aki tisztába kívánna jönni minden erre vonatkozó kérdésben, legyen az közigazgatási személy, bírósági közeg, csendőr, rendőr, határőr, pénzügyőr vagy állattartó gazda, állatot adó-vevő ember, pásztor, erdő-, mező-, hegy- és vadőr, vadász, halász, állatvágó iparos stb.

A könyv nem kevesebb, mint 70 idevágó fontos, közérdekű és magánérdekű kérdésre felel, ennyiféle dologban nyújt biztos tájékoztatást. Elég a fennforgó

kérdés lényegét jelző mondatot a betűsoros mutatóban felkeresnünk, hogy azonnal felleljük a könyvben az azon kérdésre vonatkozó felvilágosítást.

Lapoldalakat kellene megtöltenünk, ha mindazt, ami e könyvben van, csak röviden is jelezni akarnók. Vegye meg és olvassa és tartsa kéznél e pompás művet az érdekelt; nem bánja meg, mert sok nélkülözhetlen, sok hasznos, sok érdekes és értékes tudnivalót meríthet belőle könnyű szerrel, hosszadalmas utánnézés, kutatás, nagyobb költség nélkül.

Mi állatvédők különösen nagy hálára vagyunk kötelezve e mű megteremtőjével szemben, hiszen nekünk egyik erős fegyverünk tudni azt, — időtrábló, türelmetlő utánkutatás nélkül, — hogy mi minden az, ami törvény,rendelet, szabály értelmében vétség, kihágás állatvédelmi szempontból s tudni azt egyetlen pillantás alatt, hogy hol az orvoslás, mi a teendő, milyen és mekkora a törvényes megtorlás.

Negyedszer is gratulálunk hát ez alkalomból nemcsak ügybarátunk e szép, ez okos művéhez és melegen ajánljuk azt mindenki figyelmébe. *Zoophylos.*

Miként ünnepeljük a madarak és fák napját? 2-ik kiadás. 116 oldal. Kiadta az „O. Á. V. E.“ Nincs még egy esztendeje, hogy az O. Á. V. E. e kiadványa (5 pályadíjnyertes munka egy füzetben) a sajtót elhagyta, s íme szükségessé vált annak 2-ik kiadásban való kibocsátása.

A szerzők K. Nagy Sándor ítélőtáblai bíró, Vaday József el. iskolaigazgató, Tafferner Béla ny. közép-iskolaigazgató, Fehér Jenő tanár és Hirsch József tanító, nem kívántak műveiken változtatni, arra szükség nem is mutatkozott.

Bőven ismertette van e munka az „Állatvédelem“ 1908. évi 5-ik számában, úgy hogy most csak annak kijelentésére szorítkozunk, hogy e füzetet az O. Á. V. E. ingyen küldi meg az arra reflektáló néptanítóknak avval a célzattal, hogy utmutatást s anyagot szolgáltatson arra, hogy e tanfériak miként értelmezzék, készítsék elő és hajtsák végre a „Madarak és Fák napját“-t, úgy hogy az gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur e tárgyban kibocsátott 1906. évi 21.171. számú ismeretes rendelete intenciójának is lehetőleg megfeleljen.

Ami új e füzetben, az a „Függelék“. Ebben felvétel a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a Madarak és Fák napja megünnepléséről szóló emlékeztető rendelete az O. Á. V. E.-nek a „Liga“ megalapításáról szóló kiadványa, továbbá az O. Á. V. E. által alakított Országos Ifjusági Madárvédő Ligának működését elismerő miniszteri irat, végre a vallás- és közoktatásügyi miniszter ama rendelete, mellyel a nevezett liga terjesztését a kir. tanfelügyelőségek köteleességévé teszi.

„**Madárvédelem**“. Irta dr. Fromm Géza. 3 füzet, 106 oldal, 21 képpel. Ára 2 korona 10 fillér. Megrendelhető a szerzőnél Ráczkéven.

A lapunk 1907 évi 8. és a múlt évi 4. számában ismerlett ezen majd minden madárvédelmi kérdésben tájékoztató mű főbb tartalma gyűjtőnevekbe foglalva a

következő: „Az állam, a társadalom és az egyesek madárvédelmi teendői“, „A madárvédelem fejlődése Magyarországon“, „A madarak és fák napjának megtartása“, „Madárvédelmi mintatelepek“.

A madárvédelem ügye iránt lelkes érdeklődéssel viseltető szerzőnek munkáját az egyes füzetek megjelenése alkalmából már érdemileg méltattuk és így ezúttal csak ismertetjük, hogy a munka idevágó irodalmunknak dicséretre méltó gyarapítását jelenti.

Ajánljuk mint segédkönyvet a madarak és fák napja rendezőinek figyelmébe.

„**Állattenyésztési Szemle**“. Lapunk februáriusi számában jeleztük, hogy ily címen egy illusztrált havi folyóirat jelenik meg, mely 1-ső számából itélve, igen tartalmasnak ígérkezik. A havonként 3 ivnyi terjedelmű lap (előfizetési ára 12 korona, megrendelhető Szombathelyen) 2-ik és 3-ik számát látva megállapítható, hogy nagy súly van fektetve diszességére és tartalmának gazdagságára. Hazai szakíróink minden jelesebbje közreműködik ebben s ez a 2-ik és 3-ik szám 24 szép ábrával és egy külön műmelléklettel ellátottan, valószínűleg meglepi az embert tartalmasságával, érdekességgel, tanulságos voltával. Ujra is felhívjuk hát t. tagjaink és olvasóink figyelmét arra. A kiadó Szombathelyt ingyen küld mutatványszámot az arra reflektálóknak.

„**A Madarak és Fák napja**“. Két felvonásos énekes gyermekszínmű. Iskolai használatra írta *Loveczky Ernő*. Ára 1 korona.

Eredeti és nem elvetendő gondolat, az O. Á. V. E. által kezdeményezett, a kultuszminiszter ur által országoszerint rendszeresített s a hazai tanítóság részéről szépen felkarolt „Madarak és Fák napját“-t színdarabban ünnepelni meg. Én azt mondom: színdarabban is, mert magam is, s bizonyára mindenki úgy van meggyőződve, mint szerző s, aki hangoztatja, hogy: „megszerettetni az ifjúsággal a madarat és a fát legbiztosabban csakis a szabad természetben lehet.“ Oda konkludál szerző, hogy ezt cselekedve is, célszerű az ünnepélyt színi előadással berekeszteni. Így vélekedem magam is. Csináljuk így, ahol körülmény és alkalom kedveznek.

A történet a darabban a következő. Két elemi iskolás fiu éjjel fészekrablást követ el, a csósz elfogja őket s büntetésül ott tartja hajnalig erdei kunyhójában. Tündér- és boszorkány-jelenetet sceniroz aztán a szerző s megjegyzi, hogy ezeket a csósz és a két befogott gyerek *álmának* kell csak venni. Hajnalhasadtával kibocsátja a csósz börtönükből a fiukat, azok fellelkesülve a minden irányból megszólaló madáréneken, megfogadják, hogy madarat többé sohase bánthanak. A csósz erre, meg is vendégelvén őket, hazabocsátja. Jönnek most a madarak és fák napját ünnepelő, tanítójuk vezetése alatt, ki beszédet tart nekik a madarak, fák szeretetéről, védelméről, mit a csósz is megtold hasonló mondókéval. Megszólaltat aztán a szerző egy tanuló leánykát is, kit a szorgalom, munkaszeretés példaképeként állít elének, mondókájába a szederfa és selyemhernyó nagy hasznát szöve be. Egyéb gyermekek szerepébe is a fák szeretetét, gondozását teszi s végzi az

első felvonást avval, hogy a Kossuth-nóta hangjainál, az ünneplő gyereksereget honvédsirhoz vezeti.

A gyermekek ott — a 2-ik felvonás első jelenetében — miután a tanító hazafias beszédet intézett hozzájuk, a sirt virágokkal borítják el s az egyik lányka a maga koszoruját szintén a sirra helyezve, nemkülönben a hazaszeretetről mond ékes kis beszédet. Egy fiúval hazafias költeményt is szavaltat a szerző.

Itt aztán ránk bizza, hogy jó magyar szokás szerint magnum áldomást csináljunk a gyerekekkel, akik szerepelnek, avagy anélkül közvetlenül térjünk át a 2-ik jelenet játszátására, amelyben fellép az előbb hiányzott két fészekrabló fiú, megjavulásának újra is jelét adva. Aztán elültet a szereplő társaság a színpadon egy fát, mit elkeresztelnek „Szabadságfá“-nak s előadás után esetleg a szabadtalajba ültetnek. A görög s egyéb tüzzel ekkor kivilágított színpadon a honvédsirhely mögött megjelenik a tündérek jelenetében már szerepelt angyal s az is megkoszoruzza a sirt. A gyermekek, mintha már indulnának, egy alkalmas dalt énekelnek el még, mire a függöny legördül.

Hát kedves mind ez, az nem tagadható, de két bajt mégis látok benne.

Tudom ugyan, hogyne tudnám, hogy az apróság, fel 12 éves korig is, tündérek, boszorkányok,

tüzkádó sárkányok s több efféle misztikus dolgok nélkül nehéz hatni, mert — s ez eléggé nem jól van — a legtöbb szülő, dajka effélékkel tölti el a gyermeket mesélés közben, azok nélkül az ő gondolatvilága el sem igen lehet. Kár azonban effélékről *álmódoztatni* a csöszt és a két fészekrablót, mert a néző gyereksereg akárhogy is csak azt viszi haza, hogy igenis vannak tündérek, boszorkányok — láttuk is! Aztán különben is kár a néző gyereksereg publikum figyelmét a földolgoztól — a madarak és fák védelmétől így elterelni. A madarak és fák világával e szindarabot kevés szál köti össze. A legtöbb gyermeknek ez a tündér-boszorkány jelenet marad meg emlékében, a fő pedig elillan abból. Még a hazafiasságra serkentő jelenet is ballaszt a színművön, de ez jóval indokoltabb: a történet színhelye ugyyszólván fel is kínálja ezt.

Ha aztán a tanító szerepét a darabban maga az iskola tanítója adja, úgy jól van: az el tud bántani a sok és „magas“ mondandóval; de gyermek, még ha 12 éves is, még ha u. n. zseni is, alig.

Monostori Károly.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtítkár.
felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

IFJ. KÜHNEL MÁRTON a „Magyar Ornithologiai Központ“
= felügyelete alatt álló =

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára

BARANYA-KÁRÁSZON, u. p. Szászvár. Vasut: Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a M. Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítményein.

Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta: az összes odulakó cinegék (szén-, kék- és barát-, fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekercs, kertü rozsdafarkú fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a szén-cinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyszögletű tág bejáróval; a szürke légykapó, házi rozsdafarkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllel készül. Szállításnál a fedelek harántul átütött szegekkel vannak lezárva.

Legcélszerűbb $\frac{9}{10}$ rész A és B mintát (egyenlő számban) és $\frac{1}{10}$ rész C esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonalapzatokon nyugvó lábakkal a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábón álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ázott oszlophoz erősíthető. Kisebb kertek számára.

Etető-szekrény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etető-asztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kisebb kertek számára.

Ablak-etető: a kertre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegezés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szöggel erősítheti a keretekre.

ÁR JEGYZÉK:

Fészekodu, A) minta ... db 85 fill.
" B) " ... " 110 "
" C) " ... " 70 "
" D) " ... " 250 "

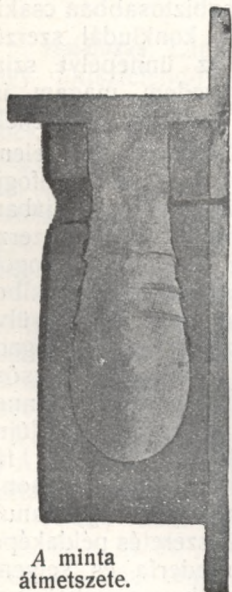
Etető-kunyhó, lábakkal
együtt... .. 32 K

Etető-kunyhó, csak a felső
rész, lábak nélkül ... .. 18 K
Galambduc-etető ... .. db 10 "
Etető-szekrény ... .. " 10 "
Ablak-etető ... .. " 2.50 "

Madárkalács, téli etetéshez,
magvakból és fagyuból
előállítva, $\frac{1}{2}$ kilós darabokban,
1 kgramm 1 K
5 kilós postacsomag 5 K

NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasutállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendő.

„Jókai“ könyvnyomda nyomása, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

A minta átmetszete.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“-NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 MÁJUS

.. 5. SZÁM ..

TARTALOM: Leszerelés. — Pestvármegye alispánjának körrendelete állat- és madárvédő egyesületek alakítása érdekében. — Budapest székesfőváros tanácsának intézkedése a madarak védelme érdekében. — A lóhús fogyasztás és a lovak sorsa. — *Egyesületi hírek:* Az O. Á. V. E. közgyűlése. — A Nagyváradai Állatvédő Egyesület megalakulása. — Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesületének választmányi ülése. — Az Esztergom megyei Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Az Esztergom megyei Állatvédő Egyesület rendes közgyűlése. — A Soproni Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — A Körmentdi Állat- és Madárvédő Egyesület megalakulása. — Az Aradi Állatvédő Egyesület. — Állat- és Madárvédő Egyesület megalakulása Vácon. *Állatok világa:* Fecskek mint mentők. — Adat a róka ravaszságához. — *Szemle:* A „madarak deputációja“ című vers és a földművelésügyi miniszter. — Haakon király és az állatvédelem. — *Vegyesek:* Visszaemlékezés egy fecskéfiókára. — *Hírek:* Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. — A természeti emlékek fentartása. — Követésre méltó példa. — A bécsi állatvédő egyesület. — A párisi állatvédő egyesület. — *Irodalom:* „Ebtényésztés“.

Leszerelés.

Most, hogy az ország békés fejlődésének javára elég nagy zajjal és költséggel leszereltettük a közel szomszédból reánk agyarkodó ellenséget, mondhatni zajtalanul és szerencsére minden költség nélkül foly egy másik leszerelés, merem mondani szintén az ország fejlődése javára.

Évről-évre a káros rovarok és hernyók milliárdjai lepik el és pusztítják szántó földjeink, kertjeink, gyümölcsöseink, szőlőink termését, erdeink szálfaít és évről-évre milliónyi kiadásokkal egybekötött hatósági intézkedések, szerek, gépek és eljárások vétetnek alkalmazásba a mező- és erdőgazdaságot sújtó rovarkárok ellen, lehet mondani minden számbavehető eredmény

nélkül. A káros rovarok milliárdnyi seregeivel eredményesen csak az erdő- és mezőgazdaságra nézve olyanokra hasznos rovarevő madarak küzdhetnek meg.

Ahol ezek a madarak honosak, ott nincs maradványa a káros rovarnak, melynek csapásától a földmívelőt és a kertészt semmiféle más hatalom, eszköz vagy mód meg nem mentheti, mint a rovarevő madár áldásos működése.

A rovarevő madarak a mi legigazibb, legbecsebb, mondhatni nélkülözhetetlen szövetségeseink.

Hála Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a hasznos madarak védelme érdekében évek hosszú során át vaskövetkezetességgel folytatott intézkedéseinek, intézményeinek, ismeretterjesztéseinek, telepeinek és propagandájának, ma már ugyszólván az egész or-